

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaelbaar van vier tot vier

Voor de Stad fr. 4-50
 Voor den buiten „ 1-75
 Van 't vreemde „ 2-25
 Per maand voor de stad alleen „ 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN.

De bekenkmakingen betalen 10 centimen den drukregel. Gewoone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz

Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Sielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vrugtry toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

OCTOBER 1861.

De Konvoijen met een * geteeekend, zyn Expressreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen.	5-00	8-55**			
Brussel, langs Denderleu.	7-00	11-45	2-20	5-00	7-40
Mechelen, Antwerpen.	8-55**	11-45	2-20	5-00	7-40** Mechel.
Lier.	5-00	2-20			
dendermonde.	5-00	7-00	8-55**	11-45	2-20 5-00 7-40
Aelst.	7-00	11-45	2-20		5-00 7-40

Lokeren.	5-00	7-00	11-45	5-00	
Nin., Geerardsh. Less. Aeth.	7-00	1-25	langs Doornik.	5-00	7-40
Brugge, Oostende.	6-15	9-15	1-50	4-55	6-35
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss.	6-00	9-20	1-25	4-40	7-10
donai, Atrecht, Amiens, Parys.	6-00	9-20	1-25	** 4-40	
Kales.	6-00	9-20	7-10		
Bergen, Quievrain.	7-00	1-25	langs doornik.	5-00	
Manage, Charleroi, Namen.	7-00	1-25	langs doornik.	5-00	
Leuven, Thienen, Luik, Verv.	5-00	8-55	11-45	2-20	5-00 Thien. 7-40**
Landen.	5-00	8-55	11-45	2-20	
Keulen, Aken.	5-00	8-55	11-45	Aken 7-40	
Gladb., duss., Cref. Ruhrort.	8-55				

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen 6-10 9-00** 10-20 2-50** 4-20 7**

Van Antwerpen naer Gent 8-50 8-50** 10-50 2-50** 4-50 7-00**

ECCLOO.

Van Gent naer Eecloo. 7-55 10-00 5-35 8-10

Van Eecloo naer Gent. 5-25 8-15 12-50 5-40

VAN GENT, LANGSAUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain. 6-25 10-45 7-20

Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent. 8-20 10-55 5-00

STAETKUNDIG OVERZICHT DER WEEK.

Ons ministerie blyft op krukken springen: Rogier en Frère kunnen niet meer overeen komen; een van beiden moet uit het kabinet, op dat de andere alleen meester blyve; de associatie gaat niet meer, ze moet verbroken worden. Wie zal nu de zegepraal behalen?

Blyft Rogier hoofd-minister, dan mag men eene wyziging van het ministerie in gematigen zin, in den geest der laatste kamer-kiezingen, voorzien. Behoudt Frère de overhand, dan zal hy ongetwyfeld overdrevene liberale medebroeders in het kabinet willen doen treden, Italie en Victor-Emmanuel erkennen; de wet van 1842 op het leger onderwijs veranderen; het verplichtend onderwijs voorstellen en de kieswet nogmaels wyzigen.

En de koning dan? O ja! Wy zullen zien, of de koning het bestuur des lands en de beslissing over al die gewichtige zaken zoo maer goedseundig zal overlaten aan twee mannen die Rogier en Frère heeten!

De Koning der Nederlanden is dezer week ten bezoeke geweest by den keizer der Franschen, alwaer hy met byzondere eerbewyzen en vriendschap ontvangen is geweest. Geheel de week is het in Parys en Compiègne, immers aan 't hof, kermis geweest; alle dagen banketten en jagtpartijen alle avonden groote vertooningen op de schouwburgen.

Louis Napoleon is byzonder vriendelyk geweest jegens koning Willem III der Nederlanden, die vriend, kenner en beschermmer van de kunsten en wetenschappen en ook liefhebbers van de jagt, zich eens heerlyk in Frankryk vermaakt heeft, doch niet te min in zyn eigen gepeisd zal hebben op het wyze spreukje van Vader Cats:

« Als de Vos de passie preekt,
 Boerkens, wacht uw ganzen. »

Heden, zaterdag-avond, komt Neêrlands koning in Luik, alwaer onze koning Leopold, met den hertog en de hertogin van Brabant, den graef van Vlaenderen en een talryke gevolg, Willem III afwachten, om hem te begroeten en verwelkomen.

Dezen avond zal er een schitterend banket worden gegeven, ter eere van den nederlandschen koning, die morgen voormiddag naer zyn land terug zal keeren.

Prins Napoleon heeft den keizer een langwylig verslag ter hand gesteld over den huidige toestand van zaken in Amerika.

In dat schrift, toont 's keizers neef zich gunstig gestemd voor de Staten van 't Noorden, doch drukt het gevoelen uit, dat deze onmogelyk de bovenhand zullen behouden.

Hy voorziet derhalve, vroeger of later, eene volkomene scheiding van Noord- en Zuid-Amerika.

De gevolgen, uit dusdanigen staat van zaken te trekken, zyn gemakelyk te voorzien. Frankryk zal zoo spoedig

mogelyk, in 't belang van handel en nyverheid, de onafhankelykheid der Zuidelyke Staten erkennen.

Uit de redevoering van lord John Russell te New-Castle, welke de dagbladen nu in extenso mededeelen, blykt dieldelyk dat Noord-Amerika den oorlog zoo zacht mogelyk voert, met doelwit om de Zuidelyke Staten in de Unie te behouden. De minister heeft insgelyks de hoop uitgedrukt, dat een der uitslagen van de huidige worsteling zal bestaan in de volkomen afschaffing der slaverny. Hy besloot zyne redevoering met de verklaring dat het Staatsbestuur alle mogelyke middelen te werk zal stellen om, zoo wel in dat vraagstuk als in andere geschillen, de eere van Engeland ongeschonden te behouden.

Men verzekert dat Frankryk en Engeland het besluit hebben genomen om Spanje in het binnenland van Mexico alleen te laten handelen, en zich te bepalen tot eene strenge blokkade der kunsten.

In de koophaadel-wereld wil men weten, dat de fransche regering op het punt is, den Zuidelyken Bond van Amerika als onafhankelyk te erkennen. De keizer der Franschen zou dit besluit genomen hebben ter voorkoming van nieuwen rampspoed, welke het gebrek aan katoen zou veroorzaken tydens de duerte der levensmiddelen.

De koophandel-kamers van Lyons, Rowaen, Mulhouse en andere fransche fabriek-steden, hebben overigens aan het Staatsbestuur verzoekschriften gezonden ter gunste der erkenning van den Republiek der Zuidelyke Amerikaanse Staten.

Die erkenning zou maer plaats hebben na de afvaart der fransch-englische scheeps-expeditie naer Mexico, en de fransche regering zou ter zelfder tyd verklaren dat, in aenzien der ongenoegzaamheid van de huidige blocus, de hevens van 't Zuiden geopend zyn voor den uitvoer van het katoen.

De ontroering, in Engeland eerst teweeg gebragt door de samenkomst te Compiègne, is reeds zoo goed als gekalmd. Men is geheel gerust over het politieke, deel van dat bezoek, en men houdt zich overtuigd, dat koning Wilhelm I Compiègne verlaten heeft zoo als hy er gekomen was: vry van alle verbintenis.

De tydingen uit den Oosten worden zeer gewigtig. Luidens de laatste berigten uit Ragusa, hebben de opstandelyke troepen in de turksche grens-gewesten, verenigd met de vrywilliger-korpsen uit Montenegro, wederom slag geleverd tegen de troepen van Omer-Pacha, en twee steden aangerand. Een ander legerkorps van 2,000 opstandelingen heeft zich meester gemaakt van de stad Korieniche, en is bereids doorgedrongen tot in de voorgeborgten van Bilezia.

Uit Turyn wordt naer Dresden geschreven dat de poolse generaal Mierolawski te Genua eene expeditie te been brengt, bestemd om met de Montenegrynen, de op-

standelingen der turksch-slavische provincien, de Serben de Moldaviers en Walachiers de turksche loofdmagt aan te tasten, en dat Omer-pacha van nu af geen slag durft leveren.

In Hongarie blyft de tegenkanting nog op het wettelyk terrein. De oostenryksche regering doet er op eene kalme manier de nieuwe Grondwet ten uitvoer brengen, en de belastingen heffen, in afwachting der kiezingen voor eenen nieuwen Landdag; doch de opstand rigt zich in.

Geheel het koningryk Polen is in staat van beleg gesteld, ten gevolge van nieuwe volksbetoogingen te Warschow. De russische troepen bivakieren in die hoofdstad op de markten en pleinen. Alle nationale klederdragt is er verboden. Tot heden vloede er geen menschenbloed, doch men vreest voor ergere botsingen.

BETREKKINGEN

Tusschen Meesters en Werklieden.

III.

Werkregters en inwendige Regeltucht.

Even als de koophandel, heeft ook de nyverheid hare afzonderlyke regtbanken. De Werkregters-raden zyn ingesteld als vrederegterlyke tribunen om, by middel van verzoening, en des noods van dwang, vrede te verweeten, en geschillen te verzoeken, welke ontstaan tusschen nyverheids-hoofden en dezer werklieden, hetzy tusschen de werklieden zelyven die in een zelfde fabriek of gesticht arbeiden. De laatste wet op de inrigting, samenstelling en bevoegdheid der Werkregters-raden, den 12 february 1859 door den *Moniteur* afgekondigd, en welker invoege-brenging zeer traeg is gegaen, heeft ongetwyfeld de oude napoleontische wetgevende schikkingen in deze stoffe merkelyk verbeterd, en is meer in overeenstemming met de tegenwoordige gesteldheid en de behoeften onzer nyverheid, en ook met den geest onzer vryheid-lievende Grondwet; doch zy laet onder zekere opzigten nog veel te wenschen over.

Vooreerst bepaelt zy dat alle nyverheids-hoofden, dit wil zeggen: alle welkdanige fabriekanten, bestuurders van nyverheids-gesichten, derzelver gebruikers, de ingenieurs, bestuurders en onder-bestuurders van mynwerken, orts- en steengroeven en metael-werkhuizen, zoo wel als de reeders en eigenaers van zeeschepen, met volle regt kiezers zyn voor den Werkregters-raad. Maer opdat de werklieden kiezers zouden zyn, bepaelt de wet: 1° dat men Belg moet zyn door geboorte of natura-

KARL-LUDWIG SAND.

5^e VERVOLG EN SLOT.

Dewyl hy onder het anekleeden te keunen gaf, dat het verband op zyne wond niet goed lag, en dit hem pyn veroorzaakte, werd er op zyn verlangen een wond-arts gehaald, die nog voor vier ure verscheen, en hem nog een nieuw verband legde, waerna Sand, toen hy wilde heengaan, een dankbaer en aendoenlyk afscheid van hem nam. Zyn gewoonlyk ontbyt, hetgeen in eene bruin gekookte meelsoep bestond, gebruikte hy met zeer veel smaak, en vervolgens liet hy zich geheel gekleed weder op zyn bed leggen. Kort na vier ure verscheen de geestelyken; by het gesprek over godsdienstige onderwerpen, dat thans weder plaats had, toonde Sand eene buitengewoone standvastigheid en onderwerping. Een der geestelyken vroeg hem, of hy zonder enigens wrok het leven verliet, en hy antwoordde daarop: ik heb nooit enigens wrok tegen iemand gehad, en waarom zoude ik dien dan thans hebben? Men heeft my zeer menschlievend behandeld, en ik heb alle reden om de regering te bedanken voor het zachte vonnis dat men over my geveld heeft. De heeren van de commissie van onderzoek hebben alle mogelyke toegenueidheid omtrent my gebruikt. — Ja zelfs de man, die heden myn leven zal doen eindigen, heeft my vertrouwen en welwillendheid ingeboezemd. Vervolgens verlangde hy, dat men in stilte met hem zoude bidden; zyn wensch werd vervuld, en hy eindigde met de woorden: Al het aerdsche is volbragt, nu zal het hemelsche eenen aenvang nemen.

Nu nam hy ook afscheid van de geestelyken. Hy was zeer aengedaen, en hy zeide tegen hen: Myne aendoening ontaet niet uit zwakheid of vrees, maer uit dankbaerheid. Hy verzocht hun zeer dringend dat zy hem niet

naer de gerechtsplaats zoude vergezellen; dat hy dit niet uit gebrek aan godsdienstig gevoel verlangde, doch alleen, dewyl hy zich zelyven reeds voor lang tot den dood had voorbereid, en hen dus gaerne van deze moeilijke taek wilde verschoonen.

Ondertusschen was alles op de straat reeds in beweging. Al de aanwezende troepen waren naer buiten gemarscheerd, of door alle kwartieren van de stad en op de opene plaatsen verdeeld, en voornamelyk hadden zy den weg van de gevangenis tot aan het schavot bezet, en rondom het schavot stond een geheel bataljon in een carré geschaerd.

Daer Sand zeer wel hoorde dat er beweging op de straat was, zeide hy tegen den cipier, dat hy gereed was, en men over hem konde beschikken. Men antwoordde hem, dat men de konst van den stadsdirekteur moest afwachten, en na dat deze een oogenblik daarna gekomen was, en nog eenige weinige woorden met Sand gewisseld had, verwyderde hy zich, en nu was alles gereed, waervan de cipier aan Sand kennis gaf. Twee mannen lichtten hem nu van zyn bed, en droegen hem naer de deur. Hier keerde hy zich nog eenmaal om, zag de kamer rond en nam afscheid van dezelve. Onder op de plaats stond eene Calèche gereed, die men tot dit einde verpligt was geweest om te koopen, dewyl niemand der ingezetenen van Manheim zyn rydtuig daertoe had willen leenen. Toen Sand op de plaats kwam, en men hem in het rydtuig wilde helpen, zag hy te tuchtelingen, die overal voor de getraliede vensters stonden, en van welken velen weenden. Hy groette dezen stilzwygend, en nu hielp men hem in 't rydtuig, hetwelk met twee paerden bespannen was. Nadat Sand hier nogmaels afscheid van de geestelyken genomen had, reed het rydtuig langzaam voorwaerts. Aan zyne zyde zat de oppertuchtmeester, die hem met den rechterarm omvatte. De groote poort werd nu geopend, en de daervoor staende menigte brak in tranen uit, zoodra men Sand zag. Dit zag hy, en zeer aengedaen zeide hy: « God! schenk my kacht! vervolgens wierp hy eene vriendelyken blik op de het rydtuig omringende menschen, en gaf zyne dankbaerheid door teekenen te kennen.

Langzaam reed men nu voort naer de gerechtsplaats, en een sterk deta-

chement kavallery vergezelde het rydtuig, waer achter het volk in groote menigte volgde, geene de minste ongeregeltheid had er plaats, de menigte was innig aengedaen en ontroerd. Slechts eenige stemmen lieten zich by de algemeene stilte hier en daer hooren, welke hem toeriepen: « Vaerwel, Sand! » De lucht was koel, want het had dien nacht aenhoudend geregend. Dewyl Sand te zwak was om overeind te zitten, lag hy half achterover in de armen van zynen geleider. In de zachte trekken van zyn gelaet was lydende zachtmoedigheid zichtbaer; hy was blootshoofds, en zyn lang haar hing golvend over zyne schouders.

Thans nu het rydtuig op de gerechtsplaats gekomen was, riep hy ademhalend: « God versterkte my tot hietoe! » hy werd nu uit 't rydtuig geligt en door twee mannen ondersteund, die hem langzaam naer het schavot voerden. Zoo als hy zich boven bevond, zeide hy, met eene zichtbare gerustheid op zyn gelaet: hier is aldus de plaats waer ik sterven zal.

Nu zag hy wel eene minuut lang in het rond en naer Manheim, en vervolgens op de verzamelde menigte, waerop men, volgens eene oude gewoonte, het vonnis nogmaels voorlas, doch alvorens vroeg men hem, of hy dit staende konde aenhooren, waerop hy ja antwoordde, en er hyvoegde, dat de zedelyke kracht, die hy in zich gevoelde, zyne lichamelijke zwakheid zoude ondersteunen. Toen het vonnis gelezen was, en Sand iets wilde zeggen, riep hem de stadsdirekteur toe: Sand! wat hebt gy beloofd!

Waerop hy antwoordde: Dat weet gy, o God! Thans begonnen de medehelpers der scherpregeters hem aan den stoel vast te binden; terwyl dit geschiedde, zeide hy verzoekender wyze: Niet zoo hoog, gy veroorzaakt my pyn op de borst en beneemt my den adem. Waerop men den band een weinig lossen maakte en leger bond. Hierop draaide hy zyn hoofd naer den by hem staenden scherpregeters, die hem naderde, en eenige woorden in stilte met hem sprak. Daer hy den wensch te kennen gaf, om met zyne haren te sterven, zeide hem de scherpregeter, dat zyne haren voor zyne moeder bestemd waren; hierover betuigden hy zyn welgevallen, waerom men hem een weinig haar afneem, en de overige in de hoogte bond.

lisatie; 2° 23 volle jaren oud; 5° zyne verblyfplaats hebben in het regtsgebied van den Raed, en aldaer werkelijk zyn stiel of nyverheid sedert ten minste vier jaren uitoefenen; 5° kunnen lezen en schryven. Om kiezer te zyn voor de samenstelling der Gemeenteraden, hoeft men slechts den ouderdom te hebben van 21 jaren, zonder verplicht te zyn te kunnen lezen en schryven. Hoe wenschelyk deze laatste verplichting ook moge wezen om aen alle kiezers opgelegd te worden, begrypen wy geenszins, waerom men ze toepast op den werkmán, en niet op den meer begoedden burger! Nog minder verstaan wy, dat men van den werkmán-kiezer die voorwaarden eischt, en de kiezers-fabrikanten, de nyverheids-hoofden, hunne bestuurders en onderbestuurders van dezelve ontslaet! Onder dit oogpunt heeft de nieuwewet dus eene schreeuwende onregtvaardigheid bekrachtigd, welker gevolgen noodzakelyk ten nadeele der werkende klasse moeten zyn.

Daeruit vloeit voort dat, by de kiezingen, eene menigte kundige werklieden van kant worden gesteld, en de fabrikanten met hunne bestuurders en meester-knechten daerby de hoofdrol spelen. By gevolg kan de samenstelling van den Werkregters-raed voor de eigentlyk gezegde arbeidende klasse nog geene genoegzame waarborgen van onpartydigheid opleveren.

Waerom niet, gelyk in Frankryk, by de kiezingen der werkregters, het algemeen stemrecht gedecketeerd? Dan, ten minste, zou er regtvaardigheid bestaan.

Waerom den werkmán-kiezer onderwerpen aen lastige voorwaarden, aen de kennis van lezen en schryven, terwyl hy, die de wetgevers moet kiezen, een dommerik mag wezen? Men ziet derhalve duidelyk, dat, in welken vryzinnigen geest men de hervorming der wet op de Werkregters-raden ook hebbe willen bewerken, het oude beginsel van de overmagt der meesters en bazen daerin nog gedeeltelyk is blyven bestaan. In theorie is zy schoon; in praktyk nog deerlyk slecht.

De levendige bewyzen hebben wy hiervan onder onze eigene oogen.

Volgens de wet, nemen de Werkregters-raden kennis van de betwistingen tusschen werklieden onderling, en tusschen werklieden en meesters, voor alle feit van werk, arbeid en dagloon, betreffende den tak van nyverheid, door de regtvtagenden uitgeoefend.

Hoe komt het dan dat wy, by voorbeeld te Gent, alwaer de Werkregters-raed van af den zoo genaemden franschen tyd bestaan heeft, jaren lang zoo veel aenhoudende moeilijkheden en betwistingen hebben gehad tusschen meesters en werklieden, juist over de feiten van werk, over den arbeid en het werkloon?

Hoe komt het, dat, eerst ten jare 1836, na langdurende doch vruchteloze poogingen by de nyverheids-hoofden, onze fabrikwerkers toevlugt hebben moeten nemen tot de alstoen door de wet verbodene samenstellingen of coalitiën, om eene verhooging van werkloon te verkrygen van 23 ten honderd; verhooging, die in verhouding stond met de wet van vraag en aanbod, met den hoogerem prys hunner fabriek-produkten en de verduring der levensmiddelen? Op wat wyze vervulde, in die benauwde en soms gevaerlyke omstandigheden, de Werkregters-raed zyne bevrederigende en verzoenende zending?

Ware die Raed goed en regtvaardig samengesteld geweest, zou zyne tusschenkomst dan niet reeds lang hebben moeten strekken om het werkloon in billyke verhouding te brengen?

Hoe komt het dat, zelfs na de uitvaardiging der nieuwe wet, in sommige fabrieken de werklieden hunnen arbeid hebben moeten staken, om billyken loon te bekomen voor vermoeijlykten en verzwaarden of langdurigeren arbeid?

De verschrikkelike oogenblik naderde meer en meer; het aental van aenschouwers was naer evenredigheid niet zoo buitengewoon groot, als het doorgaens by dergelyke gelegenheden was; velen der beschaefde inwoners van Manheim hadden, toen de dag, op welke Sand de doodstraf zoude ondergaan, aenbrak, de stad verlaten, of zich in hunne huizen opgesloten. Er heerste eene diepe stilte, geene menschelyke stem liet zich hooren, doch op vele plaatsen hoorden men weenen en snikken.

Thans sloeg de klok van de hoofdkerk half zes ure, en in denzelfden oogenblik gaf de scherpreger den doodelyken slag, en het hoofd van Sand viel. — De scherpreger zag zich eventwel genoodzaakt eenen tweeden slag te geven, dewyl het hoofd aen eenige vleeschdeelen van het voorste gedeelte van den hals bleef hangen; dat de eerste slag dus wezentlyk doodelyk was, is niet te bewyzen.

Vervolgens werd het lichaam van den stoel genomen, en met het hoofd in de gereedstaende doodkist gelegd. Nu liepen er eene menigte menschen naer het schavot om hunne zakdoeken in het bloed des ongelukkigen te doopen, en om van de afgesneden hairen iets magtig te worden, of wel om van het schavot zelf houtspanen af te snyden; de wacht schoot dus nu toe om de aendringende menigte uit een te jagen. De stoel, waarop Sand zyn doolvonnis had ondergaan, werd voor eenen aanzienlyken prys verkocht.

Daer, zoo als wy boven gezegd hebben, de straffoefening tegen elf ure was aengekondigd, en dezelve nu reeds voor zys ure geindigd was, zoo kwamen er, nadat alles afgehoopen was, nog vele vreemdelingen aen, en van den Heidebergischen weg kwamen er nog eene menigte rydtuigen aengeseld die allen te laet kwamen.

Nu werd de doodkist met het lyk, te midden van het bataljon infantry, dat om het schavot gestaan had, door eene groote menigte volks vergezeld, naer de stad gevoerd, en aldaer in de Michaels-kerk in bewaring gegeven.

Reeds tegen vyf ure des avonds verzamelde zich eene menigte menschen in de nabijheid van de Michaels-kerk, met oogmerk om de begrafenis van Sand te zien, doch de nacht was reeds aengebroken, en nog zag men geene

Waer blyft dan toch die bemiddelende tusschenkomst? Niemand zal het derhalven betwisten, dat de wet op de Werkregters-raden, vooral onder opzigt van dezer kiezing, nog dringende hervormingen eischt, wil men beweezen dat grondwettelyk de gelykheid van regt tusschen meester en werker daerin bestaat.

De hervorming is des te wenschelyker en noodzakelyker, daer zy alleén een einde kan stellen aen de beroeringen, welke wy, tot groot nadeel van de nyverheid en de werklieden, zoo in onze stad als in andere groote nyverheids-plaetsen maer al te dikwyls wegens geschillen over arbeid en werkloon zien opryzen.

De inwendige regeltucht der fabrieken en nyverheids-gestichten, is een tweede punt, welk ingelyks veel hervorming en verbetering vraegt. Wy spreken niet van het werk; hiervoor zyn er bestuurders, onderbazen of meesterknechten; evenmin raken wy hier aen de kwestie van het scherpe toezigt op de gesteldheid der stoomketels, of aen het nog belangrykere vraagstuk der regeling van den arbeid der vrouwen en kinderen en de beperking der werk-uren, in overeenstemming met de vereischten der menschelykheid.

Wy willen enkelyk spreken over persoonlyke geschillen, buiten het werk, die menigmael voorvallen tusschen de werkers en werksters in de fabrieken die talryk bevolkt zyn. Naer gewoonte, houden wy ons hierby aen de pratyk, aen de werkelyke feiten, en zullen hier een geval aenhalen van nog versche dagteekening, ten einde onze bedoeling te verduidelijken.

In eene der grootste fabrieken dezer stad, waer voorzeker de meester yverig bezorgd is voor de verzedelyking zynen honderden werkers, en waer niemand klaegt over het geringe loon, ontstond onlangs een woordentwist tusschen twee werksters, waarvan de eene, jeugdig gehuwd en moeder, veel rapper haren arbeid weet te verrigten, en by gevolg meer wint, en hierom door de andere benyd werd. Die twist ging zoo verre, dat de jeugdige moeder mishandeld werd door hare tegenstreefster, in byzyn van getuigen.

Het schynt, dat, volgens de bepalingen van het algemeen reglement dier fabriek, de twistmakers en vechters zonder genade weg gezonden worden. Dezen maetregel zal gewis iedereen goedkeuren, namelyk als dezelve behooryk ten uitvoer wordt gelegd. Maer, in het onderhavige geval, hebben beide vrouwen haren boek ontvangen; de schuldige en de onschuldige, met de aenmerking dat zy, die voor het geregt, welk met de zaak bemoeid werd gemaakt, de zegepraal behaalde, naer werk mogt komen nernemen.

By toeval, en door den aenkomenenden vakantietyd, is die zaak op het sleetpouw geraakt, zoo dat er nu reeds meer dan twee maanden verlopen zyn, zonder dat er uitspraak in gedaen zy geworden. Wy vragen nu: is het regt, de onpligtige met de pligtige te straffen en te doen lyden? Is het billyk degene, wier onschuld de meester zelf gemakkellyk kan bestatigen door de verklaringen der getuigen, even als de aenrandster, van haer werk te berooven? Is het christelyk, menschelyk, die jeugdige moeder, die door eene nydige, afgunstige medewerkster mishandeld werd, daerby nog zonder brood op straat te zetten?.....

Door dit geval alleen, ons persoonlyk in al deszelfs omstandigheden bekend, ziet men dus klaer, dat zelfs in eene der schynbaar beste fabrieken tot heden geene behooryke inwendige regeltucht heerscht, aengezien er dagelyks de schreeuwendste onregtveerdigheden kunnen voorvallen.

De noodlottige invloed, welke het gemis aen onderwys en opvoeding, aen behooryke inwendige politie en toezigt in de nyverheids-gestichten te weeg brengt

toebereidselen maken. Tegen tien ure gingen de meesten heen, doch een ander gedeelte bleef, hetwelk besloten scheen te hebben om den ganschen nacht daer te wachten. Om elf ure werd de poort van het kerkhof met wachten bezet, waerna de doodkist, onder begeleiding van den opziener der kerk, een evangelisch predikant, en twee andere opzieners naer het kerkhof werd gebragt, en in het graf nedergelaten. In een graf op hetzelfde kerkhof rust ook het lyk van Kortzebue; het graf van Sand werd vervolgens met aerde gevuld, en daer over de gereedliggende graszoden gelegd.

In den nacht van den 23 op den 24 mei zoude men, zoo als destyds in onderscheidene nieuwspapieren gemeld werd, op de plaats waer Sand den dood had ondergaan, een gezang met een zacht accompagnement van muziek-instrumenten gehoord hebben, en toen men naderby kwam, had men eenige wagens den weg naer Heidelberg op zien ryden. Mogelyk is dit gerucht der waarheid overeenkomstig, en mogelyk moet men het ook rangschikken onder die vele verzonnen sprookjes die men by deze gelegenheden verspreide.

Vier en twintig jaer, zeven en eene halve maend had Sand geleefd. Zwarte hairen, helder bruine, sprekende oogen, een welgevormde mond en eene kloekke ranke gestalte, alles vereenigde zich by hem om eenen wel gemakten man te vormen. Zyn geheele voorkomen was aenvallig; de aenleg van zyn verstand en van zyn hart was mede boven het gewoone verheven. — Welk een gelukkig mensch zoude hy waerschyntlyk geweest zyn, had niet zyne dweepzuchtige en dwaze vryheidsliefde hem tot eene daed gebragt, welke de oorzaak was dat hy zyn leven op een schavot moest verliezen.

De akten van het gevoerde proces zyn, hoe zeer men dit wenschte, tot nog toe niet in druk verschenen. De inhoud van dezelve zoude den toekomstigen levensbeschryver van den ongelukkigen van zeer veel nut kunnen zyn, en den menschenkenner waerschyntlyk zeer veel stof tot nadenken kunnen geven.

onder zedelyk opzigt, zal het onderwerp zyn van ons volgend artikel.

Gare la Bombe!

Vive la Gloire! roepen de Franschen uit, en zy zyn bly over den roem; zy zyn trotsch op het overwigt, dat Frankryk, sedert eenigen tyd, veroverd heeft.

De groote Fritz van Pruisen plagt te zeggen:

«Ik moest eens koning van Frankryk zyn! daer zou » in geheel Europa, geen enkel kanon afgeschoten worden, » als het met myn goesting niet overeen kwam.»

De kleine Napoleon gaet verder dan de groote Fritz.

Hy zegt:

«Oorlog, wanneer ik oorlog begeer; vrede, wanneer ik » vrede toelaet.»

En de Franschen zyn bly, omdat Frankryk zoo magtig is. Ze moesten liever beven!

Wat is het gevolg van deze groote magt?

Geheel Europa is bang van Frankryk overweldigingen.

Geheel Europa hygt en put hare krachten uit in ongehoorde wapeningen.

Geheel Europa, tot het uiterste gedreven, wenscht niets vuriger dan de eerste gelegenheid de beste waer te nemen, om Frankryk overmagt te verbryzelen.

Is dit eené reden om bly te zyn?

Maer Frankryk zal zyn eigen niet laten verbryzelen?

Frankryk kan het hoofd bieden aen de verzamelde magten van Europa?

Zou dit waer zyn?

Als het waer is, hoe lang zal dit nog kunnen duren?

En aen welken prys?

De groote Napoleon kon ook het hoofd bieden aen geheel Europa

Zyne krygsmagt kon geheel Europa in bedwang houden.

Maer het koste het schoonste bloed der fransche jeugd.

Het bragt den ondergang te weeg van allen rykdom, van allen handel, van alle nyverheid.

Zoo zal het ook gaen met den kleinen neef van den grooten man.

Ontelbare menigten zyn reeds op het slagveld gesneuveld.

Het volk zucht onder de steeds toenemende belastingen. Europa beeft!

Europa beeft; maer het stelt alles in het werk, om de plannen van den franschen dwingeland te doen mislukken.

Zelfs zyne allerbeste bondgenooten wederstaen zynen wil.

Victor Emmanuel werkt ongehoorzaem;

Engeland versterkt zyne kusten en vermeerdert zyne wapeningen;

Pruisen houdt een magtig leger op voet tegen alle aanvallen op den Rhy;

Belgie, datvan schrik het hoofd verloren heeft, zoekt zyne redding in de vernieling van zynen koophandel, met Antwerpen te versterken!

Maer Parys wordt versierd!

Maer de koning van Pruissen komt zyn hof maken te Parys!

Maer de koning van Zweden verlaet zyne Noorderstaten, om zyne onderdanigheid te betoonen!

Maer... maer... maer...

Maer hoe lang zal dit duren?

Een niet kan alles het onderste boven stellen.

De maet is vol; een druppel meer zal ze doen overloopen.

Reeds wordt de gisting in Parys grooter en grooter.

Reeds wordt het ongeduld in andere Staten hevig en heviger.

Reeds is de toestand onverdragelyk.

Gare la bombe!

REINAERT.

Byeenkomst der Koningen te Luik.

Het is zaterdag, 19 oktober, de eerste keer sedert de revolutie van 1830, dat een lid van het huis Oranje-Nassau op den belgieschen grond vertoeft.

Wy zullen op die dertigjarige verwydering niet verder neêrkomen; wy keeren niet gaerne terug tot die dagen van broederhaet, en zeggen liever, dat wy het gebeurde, aen weerskanten, als een *fait accompli* anemen, hetwelk in Belgie wel is waer zeer verschillend beoordeeld wordt.

De eerste aendryvingen tot verbroedering met Nederland gingen uit Vlaemsch-Belgie op: het waren de jonge vlaemsche schryvers, welke zich beïeverden den afgebroken band weer aen te knoopen, en ten minste de twee ryken zoo dicht by elkaer als mogelyk is te brengen.

Het vlaemsche volk luisterde naer de verbroedering; de sympathie herleefde; het zedelyk en stoffelyk belang voegde er zich by, en by iedere gelegenheid stygt er nu uit ons volk een bewys van toegenegenheid voor Nederland op.

Zy, die na de revolutie van 1830 dachten voor eenwig die twee volkeren van elkaer te zullen vervreemden; die dit werk wilden voltoojen door het dooden der nederduitsche taal in Belgie — hebben zich bedrogen gevonden.

Onze geschiedenis is de zelfde als die van Nederland; wy zyn door historiesche banden van over eeuwen aen elkaer verbonden; onze stoffelyke en nationale belangen zyn nog voor elkander, op vele punten, de zelfde; de oude sympathie leeft nog in onze harten, en wy zien met voldoening de komst van koning Willem, om eindelyk opentlyk en officieel een bewys te hebben, dat men in Nederland met onze gevoelens instemt.

Dat Belgie nu ook zyne pligten begrype; dat het laatste spoor van den broederhaet verdwyne en men ook, by voorbeeld, die ongepaste Septemberfeesten van ons budjet schrappe. Dat men ook wete dat Nederland in Vlaemsch-Belgie, een holwerk ziet van zyne (en onze) nationaliteit.

De sterkste steun der nationaliteit is de taal, en niet alleen Belgie, maer ook Nederland — de hollandsche minister heeft het ter gelegenheid van het krediet voor het Woordenboek plegtig verklaerd — heeft er belang by, dat de nederduitsche taal in Belgie zou gehandhaefd worden.

Wy begrypen niet, dat Nederland zich in ons huishoude-

lyk leven kome mengen — neen! maar het kan aen onze regering vriendschappelyk wenschen geven, en doen gevoelen dat, in het streven naer een gemeenschappelyk doel de belangen der taal-eenheid niet zoo schandelyk kunnen miskend worden, als de belgische regering het tot nu toe deed.

Er zal uit de byeenkomst te Luik iets goeds voortkomen eene volslagene verbroedering. Aen ons, Vlamingen, om die verbroedering meer en meer ten nutte te maken.

(Handelsblad.)

Bon appétit!

Wy leven in de eeuw der binnenpalmingen. Gargantua zaliger was een klein kind, in vergelyking der tegenwoordige Vorsten. Hy vrat eenen os in eens op; zy spelen geheele koningryken bieneu.

Savooijen en Nissa waren maer een mondvol voor den neef van zyn menonkel; nu werpt hy een scheel oog op het eiland Sardinië, en zegt: Daer hangt het spek!

De Piemontees slaet geheel Italie op zyne kaek, en zyn honger is nog niet verzadigd; hy moet er Roemen by hebben.

Holstein en Schleswig doen het water in den mond komen van den Duitsch.

De Rus had zyne klauw al uitgestoken naer Konstantinopel; maer hy heeft ze weer ingetrokken, waardoor zyn appetijt des te grooter is geworden.

Ziet den engelschen Luipaerd eens! Hy loert op Siciliën gelyk de kat op de muis, en zoo de haest kans klaer is, zal hy er eenen sprong naer doen.

De Spanjaerd zou niet kwaed zyn, als hy Portugal kost inlyyen; maer de Engelschman is er tegen.

En nu bekennt de opvolger van Bernadotte dat hy 'nen tand heeft, die lotert om Finland en Denemarken in te slokken.

Smakelyk eten!

Maer, waer moet dat allemaal naertoe? En in het midden van dien algemeenen zucht tot vergrooting, wat zal er van ons landenken geworden?

Zullen wy inslokken, of zullen wy ingeslokt worden? Daer ligt de knoop!

Er moeten groote nationaliteiten bestaen, en de kleine Staten moeten allengs verdwynen. Zoo luidt de hedendaegseche politiek.

Wy zyn eene kleine nationaliteit, en Holland is ook eene kleine nationaliteit; wy moeten dus uitgewischt worden... of in eene groote veranderen.

Uitgewischt worden, dit gaet niet, zonder geheel Europa het onderste boven te stellen!

VERSLAG.

Over het bestuur en den toestand van de stedelyke zaken der stad Gent gedurende 1860.

BEVOLKING.

Op 31 december was het cyfer der bevolking 118,147 zielen, te weten: 56,504 van het mannelyk geslacht, en 51,345 van het vrouwelyk. — Er is eene vermeerdering op het voorgaende jaar van 3,232 zielen.

Geboorten: wettelyke kinderen 3,654; wettelyk erkend 8; niet erkend, 518; vondelingen, 116. — Totaal, 4,296. Doodgeboren, 286.

Sterfgevallen: 2,759.

Huwelyken, 1,073; wettig gemcekt 188; echtscheidingen, 2.

KIESLYSTEN.

	1859—1860
Kiezers voor den gemeenteraad	5815 3742
„ „ provincialen raad	3596 3562
„ „ de Kamers	3559 3523

FINANCIEN.

Het budget van 1860 levert den volgende uitslag op:

Gewoone ontvangst fr.	2,094,116-70
Buitengewoone idem. „	491,254-98
	2,585,671-10
Gewoone uitgaven fr.	1,804,255-55
Buitengewoone idem, „	546,220-30
	2,350,473-03
Boni	235,197-61
De rekening van den stedelyken ontvanger voor het dienstjaar 1860 luidt als volgt:	
Gewoone ontvangst fr.	2,086,175-26
Buitengewoone idem. „	770,399-53
	2,856,574-70
Gewoone uitgaven fr.	1,735,185-29
Buitengewoone idem, „	483,255-95
Voork. herneming „	18,180-60
Definitieve idem. „	4,668-55
	2,261,275-39

Dat maekt een overschot van ontvangsten van 595,275-50

Men moet hiervan de som aftrekken, die als beschikbaer van de overige jaren op het budget van 1860 zyn gebragt 545,346-72

Derwyze dat er op het budget van 1862 zal mogen geschoven worden fr. 49,928-68

Bureel van Weldadigheid. — Gewoone onderstand.

3,981 huisgezinnen, 10,371 personen uitmakende, hebben gewoone onderstand genoten.

Zie hier de verdeling per ouderdom der ondersteunde personen: 473 onder de 3 jaren. — 645 van 3 tot 6 jaren. — 1406 van 6 tot 12 jaren. — 473 van 12 tot 15 jaren. — 771 van 15 tot 20 jaren. — 1307 van 20 tot 40 jaren. — van 60 tot 70. — 814 van 70 tot 80. — 118 van daerboven.

Het onderwijs aen de kinderen onder de 15 jaren gegeven is als volgt:

Van de 653 kinderen van 3 tot 6 jaren oud, gaen er 607 naer de bewaerschool.

Van de 1409 van 6 tot 12 jaren, zyn er 1349 kinderen die naer de gemeenteschool gaen.

Van de 736 van 12 tot 14 jaren, zyn er 419 die kunnen lezen, schryven en cyferen.

Zie hier de oorzaken waerom de bovengenoemde 2981 gezinnen ondersteund geweest zyn:

Ontoereikend dagloon. — Overlast van kinderen, 1549. Gebrekelyk; volkomen onbekwaemheid tot werken; hooge ouderdom, 2452.

Behalve de genoemde huisgezinnen, zyn er 669 families die eenen tydelyken onderstand hebben genoten. Deze categorie is samengesteld uit werklieden, die uit hoofde van ziekte zonder werk zynde, de vrouw in het kinderbed of al ander ongeluk hebbende, verpligt zyn tydelyk tot de openbare weldadigheid hunnen toevlugt te nemen.

Weezen. — 223 zyn door het bureel van weldadigheid geplaatst.

In 1839 was dat getal 231. Het grootste gedeelte dezer kinderen zyn by hunne familie geplaatst en allen gaen naer de gemeente-scholen.

Onderstand in geld. — De giften in geld aen de gewoone armen belopen tot fr. 102,521-21. — Die aen den bedekten arme tot 4,877-08. — Het tydelyke onderhoud aen de zonder werk of ziek zynde hoofden der huisgezinnen, enz., is 12,658 fr. geweest.

Gezondheidsdienst. — De gezondheidsdienst is aen 11 geneesheeren toevertrouwd geweest. Het getal recepten, kosteloos door de centrale-apotheek bediend, beloopt tot 35,35,697.

HOSPICIEN EN HOSPITALEN.

Het bestuur der hospicien zegt, dat de betwisting met de erfgenamen Lousbergs geëindigd zynde, het hospicien voor de oude fabriekwerkers op een stuk grond, eene oppervlakte van 1 hekt. 27 aren 09 centiares hebbende, op de Visschery gelegen, zal opgerigt worden.

Middellange bevolking in de hospitalen en hospicien gedurende 1860.

Hospitaal der Byloke, 282 personen. — Idem van S^c Jan, 67. — Ziekenhuis van het groot Begghynhof, 67. — Idem van het klein Begghynhof, 10. — Idem S^c Laurens, 19. — Oud-mannenhuis, 234. — Oud-wyvenhuis, 356. — In de drie mannen-godshuizen, 56. — In de negen vrouwen-godshuizen, 141. — Mannen-krankzinnigenhuis, 238. — Vrouwen, idem, 233. — Kulders, 267. — Blauwe meisjens, 90. — Roodelykewens, 71. — Blindenhuis, 19. — Vondelingenhuis: vondelingen, 256; idem verlatenen, 69. — Moederhuis, 10.

Gedurende 1860 zyn er 369 personen in de Byloke overleden, en in 't S^c Jans-hospitaal, 63.

Verbeteringen. — Als uitbreidingen der schikkingen, door het algemeen reglement der Byloke, den 29 oktober vastgesteld, heeft het noodzakelyk geschenen, ten einde aen den bestuurder toe te laten eene uitsluitelyke en volmaakte kontrol over de onderneming en de financiën van het geslacht te kunnen uitoefenen, dat de huishouding der geestelyke zusters, aen de Byloke gehecht, geheel van het hospitaal afgezonderd, en dat er een getal zusters zou worden den bepaeld, noodzakelyk tot den dienst vereischt, die een aerlyk vast traktement zouden genieten.

Een ontwerp werd opgemaakt, en door beide partijen aangenomen. De konventie is sedert den 1 oktober 1860 in voegen.

Volgens de overeenkomst, zyn er 29 zusters in dienst van de Byloke, daerenboven zyn er nog voorloopig drie zusters apothekers behouden. Elk dezer ontvangen een traktement van 700 fr. 's jaers, en kosteloze huisvesting en geneeskundige zorgen; na 33 jaren dienst, of wanneer zy zich in andere voorziene omstandigheden bevinden, hebben zy regt op een pensioen van 400 francs.

Den 11 augusty 1860 is de huishouding van den heer aelmoesnier en den onder-aelmoesnier insgelyk van die van het hospitaal gescheiden.

De beste orde heerscht in het gesticht, en de bestuurder kwyt zich op een eervolle wyze van zynen pligt. Er zyn maatregelen genomen om het vertrek der genezenen te regelen, welke elken dag op de zelfde uur plaats grypt; er wordt gewaakt, dat er geen drank noch eetwaren meer uitgedeeld worden aen vreemde werklieden, die in 't hospitaal werken, en de juist bepaalde portie, aen de zieken voorgeschreven, wordt zorgvuldig toegediend. De bestuurder duidt als eene groote in te voeren verbetering aen van elken zieke, die in de Byloke komt, eene gelyke kleeding te geven. Deze kwestie wordt onderzocht.

Sedert 30 april 1860 heeft de hospicien-kommissie, op de reklamen van de provinciale geneeskundige kommissie, de apotheken, welke sedert talryke jaren in de 2 krankzinnigen-huizen en in S^c Jans-hospitaal bestonden, afgeschaft. Het schynt dat haer bestaan tegen de wet strydt.

Den 29 juny heeft het bestuur der hospicien de plaats van opper-geneesheer der krankzinnigen-huizen, door het overlyden van den heer Guislain open gevallen, afgeschaft.

Berg van Barmhertigheid. — In 1860 zyn er 119,684 panden in den berg gesteld, waerop eene som van 853,899 fr. is geleend.

Gedurende het zeide tydscip zyn er 112,768 gelost, en 1,574 verkocht.

Gedurende den loop van het verleden jaar 1859 zyn er 1649 meer inwoners zich in onze stad komen vesten dan er uit vertrokken waren.

Gedurende het zelfde jaar, waren er 1583 meer geboorten dan overlydens.

Deze beide cyfers te samen maken 3292 inwoners uit, die gedurende 1860 de bevolking onzer stad zyn komen vermeerderen.

AERDAPPELS IN MASSA.

Op de laatste hofbouw-tentoonstelling van Parys heeft de heer Contanjon, van Algiers, eene varietet van aardappels ten toon gesteld, die te Maskara vyf oogsten per jaar oplevert. Gewis zyn het klimaat en de besproeiingen daer voor iets in: maer volgens proefnemingen, te Nantes gedaen, zou er mogelykheid zyn hier drie oogsten van die per jaar die vrucht te bekomen.

BRIEFWISSELING EN REKLAMEN.

VRYNHANDEL IN WERKLIEDEN.

Het is zonderling om zien, hoe de voorstanders der douanen en van den beschermden handel, zelve de vurigste vryhandelaers zyn, zoo haest hunne eigene belangen daerby bevoordeeld kunnen worden.

Reeds hebben wy zulks bewezen door het feit dat de katenspinner, telkens dat zy eenig nieuw mekanië of getouw in Engeland aankoopt, hemel en aerde bewegen, om zulks vry van inkomende regten te mogen tot ons land brengen.

Die heeren schreeuwen over de bescherming en aanmoediging van den nationalen arbeid; doch alleenlyk voor hen zelve. Geene mededingende vreemde stoffen; maer wel mededingende vreemde werklieden; hoe meer zoo liever, ten einde het werkloos aen legeren prys te kunnen brengen.

Men herinnert zich, hoe vurig de gentsche fabrikant, de heer Rosseel op de meeting van den « handels- en nyverheids-Kring » gesproken heeft voor de bescherming van den nationalen arbeid, hoe hevig hy uitviel tegen de Engelschen. Welnu, zou men het kunnen gelooven! die zelfde protektionnist heeft nu eenen Engelschman als meesterknecht in zyne fabriek genomen. Zie daer, hoe die heeren den nationalen arbeid, den vlaemschen werker, beschermen.

En nochtans moeten onze fabriekwerkers geenszins ten achteren staen voor de Engelschen. By aldien de heer Rosseel derwege nadere inlichtingen wil bezitten, hebbe zy zich slechts te wenden tot de heeren Scribe en Carels.

Wy hebben een artikeltje ontvangen, getiteld: *De winkel van den fabrikant.*

Plaets gebrek noodzaekt ons hetzelfde voor ons volgend nummer te besparen.

BUITENGEWOONE VERTOONING.

De luimige mimiek Charles heeft onze stad nog niet verlaten, maer vindt aenhoudend byval. Heden, zondag, ten 7 ure 's avonds, zal hy eene buitengewoone vertooning van peesoons-veranderingen, muziek en chansonnetten geven in den estamiet den *Pré-aux-Cleres*, by de Vleeschhuisbrug, alwaer het schoone boven-lokaal meer dan vier honderd personen kan bevatten.

Deze vertooning zal een der uitnemendste zyn die in Gent heeft plaats gehad, er zal ook een schoone tombola gehouden worden. Al de Leden van de maetschappy der *Werktuigmakers* met hunne families, worden byzonderlyk uitgenoodigd.

Den avond daerop, maendag, dergelyke vertooning in den *Karpel*, Annonciade-straat, alwaer insgelyk een ruim lokaal voor 't publiek open staet. Gewis zal het die twee avonden niet ontbreken aen leutige gentenaers en liefhebbers van geestige muilentrekery.

GENT, 19 OCTOBER.

Van heden, zondag, zullen in de pronkzalen der Nyverheids-school alhier de voorwerpen (versiersel-toekenningen) tentoon gesteld worden, welke door de leerlingen van het gesticht naer de Brusselsche tentoonstelling van Nyverheids-kunsten waren gezonden.

Wy herinneren verder onzen lezeren, dat de model- en kunstverzamelingen der Nyverheids-school voor het publiek open zyn alle zon- en feestdagen, van 10 ure 's morgens tot een uur 's namiddags.

Zaterdag laetst, omtrent den middag, kwam een brouwerswagen, die uit Mariakerke stadswaerts bier voerde, op de Noordkaai alhier, toen het toeslaen eener voster het paerd deed verschrikken, en in de Brugsche vaert loopen, met den wagen en de gansche lading. Aenstonds bevytygden zich de aenwezigen om het paerd te redden, iets wat gelukte met de medewerking van Karel Boone en Jan Steenkiste. De wagen is gebroken. De volle tonnen zyn gezonken.

By dit ongeval is een voorbyganger zware kneuzingen aen het been toegebragt geworden.

Dynsdag avond laetst, rond 6 1/2 ure, viel de genaemde Fred. Delcourt, oud 28 jaren, kolendrager, van den wagen waer hy zich op bevond in Onderbergen. Het wiel gleed daer over heen, en brak hem het been. Hy is naer de Byloke gedragen.

Een droevig ongeluk heeft op 15 dezer, in den namiddag, in een huis op St.-Lievensstraat plaats gehad. Eene vrouw, eenen zwaren ketel groensel van de stove willende afnemen, dewyl hy aen het volle koken was, terte op den voet van haer kind, dat achter haer stond. Op het gescreuw, dat het kind aenhief, verschieft de moeder, en met haer kind te vermyden, valt zy zelve in den kokenden ketel. De plotselinge beweging die zy natuerlyk deed om weer op te springen, doet den ketel omslaen en het kind, dat op den grond gevallen lag, krygt gansch den inhoud op zich. Moeder en kind zyn deerlyk verbrand en nog in den zelfden achternoen ter Byloke gedragen.

Nog een droevig ongeluk is gister in den Phoenix voorgevallen. Een jeudige yzerdraeijer heeft by een noodlottig toeval, eenen vinger der rechterhand verloren.

REGLEMENT

VAN HET VLAEMSCH VERBOND.

KIES-ARRONDISSEMENT GENT.

§ 1. Algemeene schikkingen.

1. De hoofdafdeeling van den *Vlaemschen Bond*, te Gent gevestigd, heeft voor doelwit de erkenning van den nederlandschen landaert, de behartiging der dietsche taal- en volksbelangen.

2. Zy neemt de grondslagen en het program aen van den *Vlaemschen Bond*, te Brussel in landsvergadering van 19 Mei laetst vastgesteld; niets meer noch min.

3. Zy eerbiedigt ons grondwettelyk nationaal bestaen.

4. Geene gezindheid is uitgesloten: de Bond is hoofdzakelyk vlaemsch.

5. Men kan tevens deel maken van komiteiten en genootschappen, in een min algemeen, maer met den Bond niet strydigen zin ingerigt.

6. De leden van den Bond begripen dat het hunne pligt is, in den burgerlyken en den huiselyken kring als ware Vlamingen te leven en hunne liefde voor de moedertaal te laten blyken, telkens als het getydig en gepast voorkomt. Zy zullen overal van hunnen invloed een wettig en eerlyk gebruik maken om den Bond te helpen iurigen en uilbreiden, en deszelfs doelwit te verwezenlyken.

Zy zullen in den Bond verdraegzaam zyn jegens elkanders gezindheid en hem zyne algemeene, zyne volksstrekking bewaren.

S 2. Werkzaamheden.

7. De hoofd-afdeeling zal zich hoofdzakelyk bezig houden met de kiezingen: voor de Kamers, in het distrikt Gent; voor den provincialen Raed, in de kantons-Gent; voor den gemeente-Raad, in de stad Gent.

Zy zal, volgens den zelfden algemeenen volksgeest, in de verschillende kantons en gemeenten van het distrikt, onderverdelingen trachten tot stand te brengen, welke in hunne plaatselyke werkingen onafhankelyk zyn zullen. Zy zal, zoo veel mogelyk, hen raedplegen en hunne werkelyke, vrye tusschenkomst verzoeken ter verzorging der algemeene belangen.

Zy zal zich in betrekking stellen met de afdeelingen van den Bond in de andere kiesdistrikten der provincie, en by gebreke aen deze, met de vlaemsche genootschappen of burgers uit die streken, tot den Bond bygetreden.

Zy zal tevens briefwisseling houden met de vertegenwoordigers van den Bond in de hoofdstad en in de provinciale hoofdsteden.

8. De verschillende gezindheden vermogen, in den schoot onzer hoofd-afdeeling, of eener plaatselyke onderverdeling, zich naer goetdunken in te rigten, mits van de grondslagen en het program van den Bond, en het reglement onzer hoofd-afdeeling of der plaatselyke onderverdeling, niet afte wyken.

S 3. Lidmaatschap.

9. Kan lid worden der hoofd-afdeeling, al wie het distrikt bewoont.

Het Bestuer aenvaardt de leden.

De leden der staatkundige afdeelingen en die der kantonale en der gemeentelyke onderverdelingen zyn van regtswege leden der hoofd-afdeeling. De afdeelingen en onderverdelingen zullen aen het Bestuer der hoofd-afdeeling de namen hunner leden en hun reglement bekend maken.

De bygetreden genootschappen mogen ter vergadering der hoofd-afdeeling zoo veel afgevaardigden zenden, als zy dikmaals het inleggeld van een lid betalen.

10. Over de niet-aenneming, of de uitsluiting van leden moet in algemeene vergadering, by geheime stemming, beslist worden, op schriftelyk voorstel, hetzy van het Bestuer, hetzy van een lid, wiens naem het Bestuer verplicht is geheim te houden. De staatkundige en de plaatselyke afdeelingen zullen den uitslag dier stemming moeten eerbiedigen.

11. Al de leden hebben stemrecht in zaken, het distrikt betreffende. De leden, de kantons Gent bewoende, hebben alleen stemrecht in de kantonale, de gentsche burgers in de stedelyke zaken.

12. Elk lid betaelt voorop ten minste een halven frank alle zes maanden of meer naer persoonlyk goetdunken. De halve jaren gaen in met Nieuwjaersdagen eersten July. De plaatselyke onderverdelingen komen in de algemeene kosten voor eene som, in evenredigheid met het getal harer leden.

13. Er hebben jaarlyks twee algemeene vergaderingen plaats; eene in den zomer, eene in den winter, op dag en uer, door het Bestuer bekend te maken.

Het Bestuer zal ook, om dringende, op te geven redenen, het zy op eigen besluit, het zy op een door tien leden onderteekend voorstel, al de leden byeenroepen.

S 4. Bestuer.

14. Het Bestuer bestaat uit vyftien leden, te Gent verblyvende, welke onder elkander een voorzitter, een ondervoorzitter, een schatbewaarder, een schryver en een hulp-schryver benoemen.

15. De helft van het Bestuer wordt telken jare, by volstreckte meerderheid van stemmen, in de gewoone wintervergadering van al de leden, vernieuwd.

Na eene eerste stemming, is de betrekkelijke meerderheid voldoende. By gelykheid van stemmen, heeft het oudste lid de voorkeur.

De uittredende bestuurleden zyn herkiesbaar. Het eerste jaar zullen de acht uit te treden leden door het lot aengeduid worden.

16. Het Bestuer zal in gemelde wintervergadering, voor zyne gedeeltelyke vernieuwing, rekening en verslag zynr werkzaamheden geven.

17. Het Bestuer handelt regtstreeks met de kandidaten voor Kamers, Provincie- en Gemeenteraden, die niet openlyk het program van den Bond goedgekeurd hebben. Het zal dus geene rekenschap houden van alle niet in het openbaar noch aen hetzelve gedane aenvaerding.

Indien echter leden onzer hoofd-afdeeling een komiteit of eene verdeling uitmaken, welke zich niet houdt aen ons reglement, maer met een de beginsels eener staatkundige gezindheid belydt, zal dit komiteit of deze verdeling byzonder gelasi zyn, met de kandidaten dier gezindheid te handelen. Het Bestuer der hoofd-afdeeling zal zorgen dat er gelykelyk jegens de kandidaten der verschillende denkwizen te werk gegien en van de grondslagen en het program van den Bond en ons reglement niet afgeweken worde.

18. Het Bestuer zal zyne werkzaamheden, zoo veel mogelyk, openbaar maken en aen de leden een grondig onderzoek vergemakkelijken. Deze worden verzocht aen het Bestuer vooraf de voorstellen bekend te maken, die zy in algemeene vergadering verlangen voor te dragen.

S 5. Eind-bepaling.

19. Het reglement zal slechts na de algemeene landsvergadering van den Bond, telken jare of alle twee jaren gehouden, kunnen gewyzigd worden, op bepalend voorstel van het Bestuer of van tien leden, voorop bekend gemaakt.

Geene wyzigingen worden aengenomen, indien zy niet de twee derden der stemmen van al de aenwezige leden vereenigen.

De hoofd-afdeeling kan niet ontbonden worden, zoo lang zy twintig leden telt.

Het Bestuer der Hoofd-afdeeling wendt zich tot alle ware Vlamingen, van welke denkwize ook. Het herinnert dat de Vlaemsche Bond eenvoudig steunt op een beginsel van onthouding jegens de onvlaemsche kandidaten; uitsluitelyk vlaemsch, maakt de Hoofd-afdeeling geene inbreuk op de vry-

heid van personen, genootschappen, gezindheden; doet dus geen onderzoek over de staatkundige gevoelens der byzonderen, en begunstigt of bestrydt geene partyschappen.

Zy wil van geen der kandidaten opgelegden last, dewelke strydig zou kunnen zyn of voorkomen met de Grondwet en de persoonlyke waardigheid; zy wil orde in den Bond, gelyk in den Staet.

Aen de beradslaging van het Bestuer zal elk van deszelfs leden deel nemen met het inzicht, regtzinnig in te lichten en ingelicht te worden; desy van alle verbintdissen. Al de bytreders hebben, zyns dunks, in algemeene vergadering dezelfde pligt.

Men kan by ieder Bestuerlid zich als bytreder aengeven.

BRUSSEL.

De *Moniteur* kondigt eene statistiek af, betrekkelyk de bevolking van Belgie; deze beliep op 31 december 1860, 4,431,957 inwoners, heigeen op dat van 1859 eene vermeerdering is van 60,731 inwoners: meer dan 5/6 toegeschreven aen het grootere getal geboorten dan sterfgevallen.

Van de 144,668 kinderen in 1860 geboren, waren er 10,382 onwettige jongens en meisjes. Er kwamen in geheel het koningryk in 1860, 6970 niet leefbare kinderen ter wereld; 4191 stierven voor de bevalling, 1192 gedurende en 1595 na de bevalling.

Er werden in 1860, 5091 tweelingen en 18 drylingen geboren.

Er stierven, in 1860, 9 honderdjarigen.

De geneeskundige kommissie heeft gedurende dit jaer de ontleding gedaen van de dranken en eetwaren welke moesten gebruikt worden. Onverminderd dit onderzoek, heeft de scheikundige, door de regering aengesteld, 289 stalen van verschillende voedings-middelen onderzocht: als daer zyn: 228 van brood; 5 van boter; 12 snikery; 18 van peper; 13 van bier; 1 van brandewyn; 1 van cognac; 3 van suiker; 1 van wyn; 6 van chocolaet; 1 van ameldonk.

Onder de stalen waren 9 vervalschte stoffen: 5 van boter 1 van suikery, 2 van peper, 1 van ameldonk. Er is ook bewezen geworden dat een staet van bier een mengsel van lood bevatte.

Het ware te wenschen dat de ontledingen in zaken van levensmiddelen op eene grootere schaal door de politie werden bevolen in alle steden.

— *'t Was mis!* — In den slag te Solferino was een soldaet, wiens arm moest afgezet worden, en gaf niet het minste teeken van pyn gedurende de operatie. Na de afzetting moesten de bloedvaten gebonden worden hetgeen insgelyks zeer pynlyk is; maer de soldaet bleef onbeweeglyk. Als de wond verbonde was, stak hy zyne pyp aen en begon te rooken. — Ziet gy, mynheeren, riep een officier uit, wat moet er in het hart van eenen Franschman is! — Ik vraag excuse, mynheer, zegde de soldaet, ik ben een Brusselaar.

BRUGGE.

De zaeijingen geschieden in onze omstreek onder de gunstigste voorwaarden. De rogge is zeer goed opgekomen, en men verwacht voor de tarwe niet minder.

— *Zonderlinge dorpsfeesten.* — Zondag, 6 dezer maend, bad te Waeregem een kampstryd plaats voor trommelaers. Elf vreemde tamboers namen er deel aen. Om 3 ure vormde de kommissie hen in twee gelederen; de zotten, met hunne vlegels van vossen, aen 't hoofd, begaven zich aldus onder het slaen van verschillende marschen, naer de groote Markt. Daer werd de stoet gevormd; elke tamboer, sommige met fyfelaer, sloeg, volgens nummer, een *gezwinde pas*, gedurende welken tyd de zotten hunne poetsen uitkraenden, en aldus werden al de byzonderste straten der gemeente doorgetrokken.

By de terugkomst stond het Fanfaren-genootschap op de Kiosk gereed; beiden voerde er vier schoone stukken uit, waerna de kamp der trommelaers aenvang nam.

Elke tromslager werkte als ware het om eere fortuin geweest.

Gedurende den stryd hoorden wy, dat eene *gezwinde pas*, eene *wate marche*, eene *Diana*; dan een *storm-pas*, het *vertrek eens geleide op den yseren rail way*, dan weer de *bestorming van Sebastopol*, waerin men zeer *natuerlyk* een kanon aen stukken hoorde spriuen, enz., enz. Om vyf en half ure was de stryd geëindigd.

Ziet hier den uitslag: 1° prys, B. Demulder, van Maeschoen; 2° prys, met gelyke verdiensten, Th. Dekimpe van Swevegem, en Deceuninck, van Wacken; een aenmoedigings-prys van 5 fr. is door den jury met algemeene stemmen toegewezen aen den negenjarigen trommelaer D. De Roof, van Swevegem.

De zotten, die allen hun niterste best hebben gedaen en van geen *goelcken* noch *'t juerken* hadden afschrik gehad, bekwaamen allen gelyken prys.

— Een stoupe diefstal is alhier gepleegd, niet ter straet noch in een huis, maer op... den Hallenoren. Een der wakers had naer gewoonte zyne zak-horlogie op tafel gelegd, om de uren te kennen voor zynen dienst vereischt, toen dry personen zich aanboden om het binnenste van den toren te zien. Nadat de gasten vertrokken waren, bemerkte de waker dat zyn netwerck verdwenen was. Men heeft verdenking op een dier personen, die in de nabijheid onzer stad woont.

BUITENLANDSCH NIEUWS.

OOSTENRYK.

Men schryft uit Frankfort, den 11 oktober: Men is in geheel Deutschland voornemens om over 2 jaren, den 50 jarigen gedenkdag van den slag van Leipzig in alle Staten plegtig te vieren. De grootste plegtigheid zal op het slagveld zelf plaats hebben. Ook reeds dit jaer zal op 18 oct. de gedenkdag van dien roemryken veldslag worden gevierd.

POLEN.

Men schryft uit Warschow, 16 dezer: Heden is het koningryk POLEN in STAET VAN BELEG gesteld. De markten en plaetsen van Warschow zyn bezet met soldaten-tenten. De nationale- en rouwkleeren zyn verboden.

Men schryft uit dezelfde stad den 12 oct.: De zittingen van den Staetsraad, den 1 dezer maend geopend, onder voorzitting van den generael graef Lambert, worden regelmatig voortgezet. Deszelfs besluiten blyven nog geheim. De openbare betoogingen hebben opgehouden.

ENGELAND.

Uit Calcutta wordt een voorval gemeld, dat ten bewyze kan strekken, dat de Europische beschaving er nog by lange na niet in geslaagd is, een einde aen vele vooroordeelen en oude gebruiken by de bevolking van Britsch-Indie

te maken. Te Dattya namelyk heeft het hoofd dier plaets, by gelegenheid van de lykplegtigheid van zyn vader, zyne moeder op den brandstapel die haren echtgenoot verterde, doen werpen, en dat in weérwil van hare smeekingen om voor dit verschrikkelyk lot bewaerd te mogen blyven.

AMERIKA.

De *Cincinnati Enquirer* begroot het aental troepen in de nabijheid van Washington op minstens 400,000 man, die tusschen beide partys ongevcer gelykelyk verdeeld zyn.

Te Austerlitz had Napoleon 80,000, de geallieerde 100,000 man; te Jena 130,000, by Wagram 150,000, enz. Washington heeft nooit meer dan 30,000 man op eens onder zyne bevelen gehad. De slag, die tusschen de generaels Mc. Clellan en Beauregard, aen de oever van den Potomac zal geleverd worden, zal dus niet slechts in de geschiedboeken van Amerika, maer in die der geheele wereld in dit opzigt zonder weerga zyn. Uit een officieel staet van uitgaven (Noordelyke Staten) blykt, dat de oorlog-kosten voor dit jaer geraemd zyn op niet minder dan 265,158,357 dollaers.

TYDINGEN UIT DEN OOSTEN.

Men schryft uit Ragusa, 17 oct.: Eergister zyn de Turken over de grenzen van Montenegro gemarscheerd en hebben de stad Lukowo aengetast. Er zyn by dien aenval talryke dooden en gekwetsten gevallen.

— Men schryft uit Ragusa, den 15 oktober: Engeland heeft geweigerd het aenbod des Sultans te aenvaerden, strekkende dat de britsche regering op zou treden als bemiddelaerster tusschen Turkye en Montenegro.

Omer-Pacha heeft versterkingen ontvangen, en vervolgens beproefd over de rivier de Dugo te trekken. Den zelfden nacht werd hy echter aengetast door een korps van 6,000 opstandeligen, welke het turksche leger van 3,000 manschappen op dat punt nileen hebben geslagen.

Een geheim verdrag is nu gesloten tusschen Servie en Montenegro. De hevigste beweging blyft in die gewesten heerschen.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 12 tot den 16 October.

Frans Revyn, mekaniekmaker, brandstraet, met Klemen-cia Welters, zonder beroep, holstraet. — Grodfrid Volkert, 33 j. handelreiziger, violettestr. met Anna de Pauw, 36 j. z. b. s. Pieter-snieuwstr. — Karel Dossche, 28 j. letterzetter, papegaestr. met Theresia Malfact, 24 j. zond. b. lange munt. — Pieter de Broe, 33 j. meubelmaker, stoppelstr. met Julia van Watterghem, 26 j. strykster, geuzenb. — Frans de Boebers, 28 j. teekenaar, visschery, met Barbara Lamont, 23 j. z. b. Leopoldstr. — Jan Faber, 31 j. luitenant by het 12^e linie, te Bergen, met Maria Putzys, 28 j. z. b. vogelmarkt. — Leo van de Wiele, 40 j. rondleurder, met Barbara Bauden, 23 j. kantwerkster, beiden welsteeg. — Jan Roegiers, 32 j. timmerman, te Sleidinge, met Paulina Fredericq, 47 j. dienstm. rekollentenier. — Kamil Thomas, 54 j. fabrikw. mortierstr. met Idonia Luyck, 46 j. fab. groendreef. — Edward de Crayere, 25 j. fab. noordk. met Palmyra Muzens, 22 j. fab. Roygem. — Ivo Duprez, 25 j. wever, batteryst. met Kamilla van Hootegem, 21 j. fab. kerkstr. — Pieter de Smet, 38 j. baerdscheerder, bagattestr. met Rosalia de Smets, 22 j. waschster, paellepstr. — Klemens Pladys, 28 j. verwer, gelukstr. met Paulina de Clercq, 24 j. fabr. S. Salvatorstr.

Geboorten van den 12 tot den 18 October.

Van het mannelyk geslacht 44. Totael 79.

Van het vrouweyk geslacht 35.

Sterfgevallen van den 12 tot den 18 October.

Maria Timmerman, wed. de Bissop, 76 j. st. Antoninski. — Maria de Coninck, wed. de Vriendt, 84 j. noordkaci. — Maria van Moerkereke, huisvr. Odendhal, 59 j. nieuwlant. — Katharina Duhoux, huisvr. Pulinx, 60 j. vrouwmattenstr. — Jacob William, 51 j. dagl. bagattenstr. — Jan Sugg, 24 j. z. ber. coupeure. — Jan Frappez, 63 j. dagl. belgradestr. — Klemenica Soudan, huisvr. de Landtsheer, 45 j. ram. — Francisca de Keukelaere, huisvr. Vleurnick, 54 j. beekgang. — Edouard Van hille, 51 j., Greffier, Kloosterstraet. — Maria De baets, 82 j., wed. Van Genn. koeststraet. — Sophia De Doncker, 47 j., huisvr. Suplie, St. Jorisstraet. — Karel Leuntjes, 47 j., daglooner a ssscheppoot-straet. — 47 kinderen onder de 10 jaren.

MARKTBERIGT VAN GENT VAN 18 DEZER.

Het koorn van goede boedanigheid werd heden aen de gestelde pryzen verkoelt. Op de rogge was een opslag van 50 c. den hekt. — Gerst en haver waren ferm. Koolzaed en koolzaedolie waren zwak. Lynzaed en dito olie komen in gunst. — De boter gold 2 fr. 36 c. tot 2 fr. 54 den kilo. Voor de 25 eijeren betaelde men 2 fr. — Het ongebuidd tarwenbrood zal den aenstaenden zondag 1 ct. afslaan. In de andere broodsoorten is geene prysverandering.

Middenprys der granen op de Gentsche Merken.

4 ex hektoliter	11 oktober.	18 oktober.
atle tarwe	28 75 a —	28 15 a —
Rode id.	28 75 a —	28 70 a —
Rogge	16 98 a —	17 55 a —
Geerst	14 75 a —	14 2 a —
Bockweit	15 95 a —	15 57 a —
haver	9 82 a —	9 52 a —
Aerdappelen, 100 k.	11 — a —	10 — a —

BROODZETTING.

Van den 18 om in te gaen den 20 oktober.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuidd	fr. 0 45
1 Kilo brood enkel tarwe ongebuidd	» 0 57
1 Kilo rogge.	» 0 25

KAMPSTRYD MET DE TEERLINGEN.

Op Zondag 20 October 1861.

In den Estaminet het Keetjens, Bellevuestract (Akergem)

Zal er des namiddags om 3 ure, voor eene lekkere HESP, wegende 8 kilos, gespeeld wordeu. Inleg 50 centiemen.

LUISTERLYKEN KAMPSRYD MET DE TEERLINGEN.

Op Zondag 27 October 1861.

By Jacobus van Hecke, in het Prinsenhof, regt over de fabriek van den heer Coppens.

Zal er aldaer des namiddags stipt om 3 ure, voor eene schoone Hesp met de Teerlingen gespeeld worden. Inleg 1 frank par Peloton van 4 mannen. Het overig geld is voor den tweeden Prys, Konditien zullen gelezen worden.

F. BOGAERTS, drukker, Pré-aux-Cleres, by het Groot Vleeschhuis.